

Text: Luk 3:1–6.

1 I kejsar Tiberius femtonde regeringsår, när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen, Herodes landsfurste i Galileen, hans bror Filippus i Itureen och Trachonitislandet och Lysanias i Abilene, 2 och när Hannas och Kaifas var överstepräster, då kom Guds ord till Sakarias son Johannes i öknen. 3 Han gick ut i hela området runt Jordan och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse, 4 som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord:

En röst ropar i öknen:

*Bana väg för Herren,
gör stigarna raka för honom!*

*5 Varje dal ska fyllas,
alla berg och höjder sänkas.*

Det krokiga ska rätas,

ojämna vägar ska jämnas.

6 Och alla människor ska se Guds frälsning.

Helige Far, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Den noggranne Lukas

Den tredje söndagen i advent är tillägnad Johannes Döparens verksamhet som *Herrens vägröjare*. Innan vi kommer till det ska vi först notera hur noggrant Lukas gick till väga när han forskade för att skriva ner sitt evangelium. I början av evangeliet skriver han:

Sedan jag noga efterforskat allt från början har även jag bestämt mig för att skriva ner det i ordning för dig, högt ärade Teofilus, för att du ska veta hur tillförlitlig den undervisning är som du har fått.

Berättelsen om det som har hänt är tillförlitlig. Det har hänt på bestämda platser vid bestämda tider som kan bestämmas i den utsträckning Gud har uppenbarat det för oss. Lukas beskriver tidpunkten så här:

1 I kejsar Tiberius femtonde regeringsår, när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen, Herodes landsfurste i Galileen, hans bror Filippus i Itureen och Trachonitislandet och Lysanias i Abilene, 2 och när Hannas och Kaifas var överstepräster, då kom Guds ord till Sakarias son Johannes i öknen.

En del av det som Lukas presenterar för oss anses av en del forskare vara felaktigt. Men det har en enkel förklaring: när man hittar arkeologiska fynd som säger det samma som Bibeln, då är det fakta. Men hittar man inga fynd tror man inte att det är sant. Ändå ger Bibelns uppgifter mycket mera information än sekulära källor, men de är inga förstahandskällor, säger man. Faktum är att efter hand som det kommer fram arkeologiska data bevisar de det som Bibeln säger. Lukas var oerhört noggrann. Vi ska helt kort se på några av de detaljer som Lukas berättar.

Tiberius började regerande som kejsare tillsammans med sin adoptivfar Augustus från början av år 12, men blev ensam kejsare 19.8.14 när Augustus dog. Om man räknar från år 12 blir det femtonde regeringsåret 26. Då skulle Jesus ha korsfästes år 30. Om vi räknar från 14 kommer vi för långt fram, fast det finns en del forskare som menar att han korsfästes år 33.

Pontius Pilatus var ståthållare, eller prefekt, i Judéen 26–36. Herodes Antipas var tetrark (fjärdedelsfurste) över Galileen och Perea från 4 till 39, då han avsattes. Perea var ett område på östra sidan om Jordan. Herodes Filippus var halvbror till Herodes Antipas och hans hustru var Herodias, som omtalas i berättelsen om hur Johannes Döparen blev halsuggen. Det var alltså Antipas som Johannes tillrättavisade och det var han som förhörde Jesus.

Lysanias har varit ett frågetecken, tills man hittade ett arkeologiskt fynd med hans namn. Hannas var överstepräst 6–15 då romarna avsatte honom. Men judarna ansåg att han var överstepräst livet ut. Kaifas var Hannas svärson och överstepräst 18–36.

När det gäller årtalen ska vi komma ihåg att vår kronologi fastställdes på ett felaktigt sätt av munken Dionysius Exiguus när han år 525 beräknade året för den första påsken. Han tog fel på några år. Vi tror att det är mest sannolikt att Jesus föddes år 5 f Kr! Och då är det helt möjligt att det var kring 25 december. Om vi också beaktar att Dionysius inte räknade med år noll skulle Jesus ha varit 30 år gammal ett halvt år efter att Johannes Döparen trädde fram, troligen år 26. Gud har gett oss klara

förankringspunkter men har inte avslöjat allt helt exakt. Låt oss nu se vad Johannes förkunnade.

Johannes Döparens förkunnelse

3 Han gick ut i hela området runt Jordan och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse, 4 som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord:

En röst ropar i öknen:

*Bana väg för Herren,
gör stigarna raka för honom!*

*5 Varje dal ska fyllas,
alla berg och höjder sänkas.*

*Det krokiga ska rätas,
ojämna vägar ska jämnas.*

6 Och alla människor ska se Guds frälsning.

Omvändelsens dop: grekiskans ord för omvändelse är *metanoia*. Det betyder sinnesändring, och brukade ofta tidigare översättas med bättring. Men *bättringens dop* kan vara missvisande, eftersom det främst tycks betona de yttre handlingarna. Det gällde mer än så: det gällde en ändring av sinnet.

Om man vänder om vrider man sig runt. I militärisk exercis säger man "täyskäännös", alltså att man vänder sig runt 180°. En omvändelse i biblisk mening, och så som Johannes uppmanade till, handlar om att man vänder sig bort från sig själv och vänder sig till Gud.

Vad ska vi vända oss bort från? Vi är av naturen bortvända från Gud. Det var sanning och skärpa i det Johannes sa: "*Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen? Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen.*" Han använde samma ord som Jesus en gång några år senare. De han talade med var huggormsyngel. Huggormen var en bild av djävulen. De var alltså djävulens barn. De behövde vända sig ett halvt varv, så att de inte mera såg på djävulen och tog emot order av honom, utan de skulle vända sig till Gud och höra vad han ville säga dem. Sådana är också vi.

Johannes besvarade frågor som människor kom med. "Vad ska vi göra?" Johannes predikade då lag, han sa vad de ska göra för att leva rätt och kärleksfullt: Har någon två tuni-

kor ska ni dela med er åt dem som inte har. Till tullindrivarna sa han att de skulle ta rätt betalt, och inte stjäla. Soldaterna fick också råd: ni ska vara nöjda med den lön ni får och använd inte er makt för att få mer.

Gud har gett oss sina bud för att vägleda oss, men när vi granskar oss i ljuset av dem ser vi att vi är i samma sits som de som kom till Johannes. Vi har syndat, vi behöver vända om.

Johannes sa när han såg Jesus: *Se Guds Lamm som tar bort världens synd*. Han uppmanade folket som var där för att låta döpa sig att vända sig och se på Jesus. Han förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse. Johannes predikade alltså inte bara lag, vad vi ska göra, utan också evangelium om den förlåtelse som Jesus kom för att ge oss. Vi behöver också vända oss till Jesus.

Johannes beredde väg för Jesus genom att förkunna lagen på ett strängt sätt. Och det är precis det som han vill att vi i dag också ska göra, för att sedan visa på det härliga evangeliet i det som Jesus har gjort.

Vad ska vi göra?

Vi ska först lyssna till profeterna i GT. När Daniel i sin fångenskap i Babel år 539 f Kr läste profeten Jeremia, upptäckte han att det nu hade gått ungefär 70 år sedan han själv som ung pojke fördes till Babel. Och Jeremia skriver (Jer 25:11f):

Hela detta land ska ödeläggas och förstöras, och dessa länder ska tjäna Babels kung i sjuttio år. Men när sjuttio år har gått ska jag straffa Babels kung och folket där för deras missgärning, säger Herren.

Och Jeremia upprepar samma sak i 29:10. Den här upptäckten gör att Daniel börjar be för sitt folk. Han bekänner att det är helt enligt det som Mose har skrivit i sin lag som den här ödeläggelsen drabbade Guds folk. Herren vakade över olyckan och lät den drabba det folk som han hade utvalt och som han älskade. Vad var nu det rätta att göra? Daniel sa inte att det var rätt åt ledarna, kungarna och prästerna. Han sa (Dan 9:11,15):

Hela Israel bröt mot din lag och vek av utan att lyssna till din röst. ... Vi har syndat, vi har varit orättfärdiga.

Jeremia hade talat många allvarliga ord. Han hade bestraffat kungar och präster så hårt att de ville döda honom. Här ett par smakprov på hans förkunnelse, Jer 6:13f:

13 Hög som låg, alla söker de oärlig vinst. Både profet och präst, alla handlar de lögnaktigt. 14 De tar det lätt med att bota mitt folks skada och säger: "Allt är väl, allt är väl!" Men allt är inte väl.

Och i Jer 7:3–5:

3 Så säger Herren Sebaot, Israels Gud: Ändra ert liv och era gärningar, så ska jag låta er bo kvar på denna plats. 4 Lita inte på lögnaktigt tal som säger: "Här är Herrens tempel, Herrens tempel, Herrens tempel." 5 Nej, ändra ert liv och era gärningar, gör rätt mot varandra.

I Jer 22:29 vädjar han: *O land, land, land, hör Herrens ord!* Och i 3:22: *Vänd om, ni avfälliga barn!*

Kära vänner, det här är ett budskap som är precis för oss i dag! Präster och biskopar intygar att allt är väl. De tar det lätt med att bota vårt folks skada. De hänvisar till traditionerna, "Herrens tempel", men ser inte sina brott mot Guds bud. Grundfelet är att vi behöver ändra vårt liv och våra gärningar, och lyssna till Guds Ord. Vi har ett sken av gudsfruktan, så att vi till synes ärar barnet i krubban, gläds åt sången om honom som gav frälsning åt sitt folk men inte bryr oss om honom annat än som ett yttre sken. Guds namn och Guds Ord dras i smutsen i stället för att hållas heligt. I skolorna minns man inte mera vad det fjärde budet kräver: lydnad. Folket samlar in namn för att skapa ogudaktiga lagar, så att riksdagen besluter om sådant som strider mot Guds bud. Det ofödda livet föraktas, man kräver rätt att själv bestämma när livet ska avslutas. Kärlek till pengar är en rot till allt ont. Den sk "kristna världen" har avfallit, och nu använder Gud makter från öster och från tvåflodslandet, de muslimska länderna, för att straffa oss, så som makterna från norr och nordost var Guds redskap att verkställa Guds straff över Israels ogudaktighet.

Den rätta vägen, och den rätta tiden just nu i adventstiden, är att bekänna våra egna och vårt folks synder som Daniel och vända om till Herren.

Daniel gjorde det rätta: han bad och Gud hörde hans bön. Redan medan han bad sände han sin ängel Gabriel för att uppenbara för Daniel vad som skulle komma. Och då talar han om Frälsaren (9:24):

Sjuttio veckor är bestämda över ditt folk och över din heliga stad för att göra slut på överträdelse, försegla synder, försona skuld, föra fram en evig rättfärdighet, fullborda syn och profetia och smörja den Allraheliga gaste.

Det var Messias, den Smorde, som skulle göra slut på överträdelse och försona skuld. Det är han som vi nu väntar på som föds som ett litet barn av en oansenlig jungfru i Betlehem. Han skulle föra fram en evig rättfärdighet, en som kläs på syndaren oförskyllt, genom Guds stora nåd. Det var han som skulle bota den skada som det avfälliga folket hade förorsakat.

Det var honom som Johannes Döparen visade på: *Se Guds Lamm som tar bort världens synd.* Ta det inte lätt med vårt folks skada, den ogudaktighet som har börjat behärska vårt land. Det var för att omintetgöra djävulens gärningar som Guds Lamm måste komma till jorden för att gå omkring fattig och föraktad, och sedan gå till ett fasansfullt lidande och till döden på korset. Han har vunnit seger över ondskan, så låt inte ondskan leda dig.

Det var för dig och mig han kom. Därför ska vi i dag ge Honom äran och låta Honom bli centrum i adventstidens beredelse för den stora högtiden. Låt oss därför be:

Ja, kom till mig, o Jesus kär!
Mitt hjärta för dig öppet är.
Kom in med nåd och salighet
och bliv där kvar i evighet.

Ja, lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.